

Warszawa, 26 października 2018 r.
KL/376/178/1924/PP/2018

Pan
Filip Światała
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 5 października 2018 r. znak PT7.8100.6.9.2018.581.KWA, kierujące do konsultacji społecznych projekt z dnia 4 października 2018 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, przekazuję uwagi Konfederacji Lewiatan.

Z poważaniem,

Henryka Bochniarz
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Opinia Konfederacji Lewiatan do projektu z dnia 4 października 2018 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących.

member of **BUSINESSEUROPE**

Opinia Konfederacji Lewiatan do projektu z dnia 4 października 2018 r. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących.

1) Uwagi w zakresie zmian w treści załącznika do Rozporządzenia (§ 2 Rozporządzenia)

Uwagi ogólne

Zgodnie z treścią § 2 pkt. 1 projektu Rozporządzenia, zwolnieniu ulegają czynności wymienione w załączniku do Rozporządzenia. Zakres tych czynności co do zasady pozostaje tożsamy z treścią rozporządzenie aktualnie obowiązującego. Wyjątek od tej zasady dotyczy m.in.:

Przyjmowania przez rewizorów, w przypadku braku odpowiedniego dokumentu przewozu albo dokumentu uprawniającego do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego, należności związanych z wykonywaniem usług przewozu osób oraz przewożonych przez nie rzeczy i zwierząt, a w przypadkach tego wymagających - również opłat dodatkowych (w transporcie kolejowym dotyczy to również należności pobieranych na pokładzie pociągu przez osoby uprawnione do ich poboru na rzecz przewoźnika kolejowego, a w szczególności przez drużyny konduktorskie) - dotychczasowy poz. 43 rozporządzenia.

Projektodawca uzasadnia konieczność powyższej zmiany w następujący sposób:

„Z uwagi na pojawiające się sygnały o nieprawidłowościach w sposobie prowadzenia ewidencji a także mając na celu podejmowanie kolejnych działań w zakresie uszczelnienia ewidencji, wśród czynności wymienionych w projektowanym załączniku nie znalazły się takie czynności jak (...)” po czym następuje wyliczenie czterech świadczeń, wśród nich - świadczenia wskazanego powyżej.

Zarówno projektowana zmiana, jak też jej uzasadnienie w tym zakresie, budzi poważne wątpliwości.

Praktyka poboru opłat przez rewizorów/drużyny konduktorskie

Zwracamy uwagę, że w praktyce sprzedaż biletu na rzecz osoby fizycznej w trakcie podróży jest jednym z możliwych kanałów sprzedaży, który jest wybierany wyjątkowo, zwykle w przypadku braku możliwości dokonania zakupu w kasie biletowej lub biletomacie. Warto także zauważyć, że liczni przewoźnicy kolejowi zapewniają także możliwość zakupu biletu kolejowego za pomocą telefonu komórkowego lub przez Internet. Zakup biletu od rewizora/drużyny konduktorskiej może być postrzegany jako rozwiązanie mniej korzystne dla nabywcy, z uwagi na konieczność ponoszenia kosztów dodatkowych związanych z jego wystawieniem (dopłaty).

Ponadto, zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalenia opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej (Dz. U. Nr 14 poz. 117), w praktyce przewoźników

kolejowych mogą wystąpić okoliczności, które dają podróżnemu możliwość zakupu biletu bez obciążania go opłatą:

- a) drużyna konduktorska nie może wydać podróżnemu reszty gotówką,
- b) podróżny nie może zapłacić kartą płatniczą z powodu np. awarii terminala lub braku łączności.

Zasady rozliczania otrzymanych płatności przez rewizorów lub drużyny konduktorskie są określone regulaminami wewnętrznymi w przedsiębiorstwach przewoźników kolejowych. Wydawane podróżnym blankiety opłat lub bilety są drukami ścisłego zarachowania. Otrzymane wpłaty gotówkowe muszą być rozliczone wewnętrznie i zaksięgowane. Oznacza to, że rewizor/drużyna konduktorska muszą rozliczyć się z wydanych dokumentów oraz otrzymanych płatności, zaś rozliczenie to jest uwzględniane w raportach przewoźników, służących obliczeniu kwot należnego podatku.

Wszystkie powyższe okoliczności wskazują, że ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych przewoźników kolejowych, wskutek nieujawnienia wartości sprzedaży zrealizowanej przez drużyny konduktorskie jest minimalne. Rozliczenia te są transparentne i mogą być łatwo zweryfikowane w ramach kontroli podatkowej. Z tego względu, wprowadzenie dodatkowych obowiązków w zakresie dokumentacji sprzedaży należy w tej sytuacji uznać za nieuzasadnione.

Brak uzasadnienia dla proponowanego rozwiązania w treści delegacji ustawowej

Zgodnie z art. 111 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. poz. 1221 z 2017 r.), Minister Finansów jest uprawniony do zwolnienia z drodze rozporządzania, na określony czas, niektóre czynności lub niektórych podatników z obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących. Okolicznością uzasadniającą to zwolnienie jest interes publiczny, w szczególności sytuacja budżetu państwa, zaś przy wydawaniu rozporządzenia należy uwzględnić m.in.:

- stosowane przez podatników zasady dokumentowania obrotu;
- możliwości techniczno-organizacyjne prowadzenia przez podatników ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących;
- konieczność zapewnienia realizacji obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej, przy uwzględnieniu korzyści wynikających z ewidencjonowania obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących oraz faktu zwrotu podatnikom przez budżet państwa części wydatków na zakup tych kas;
- konieczność zapewnienia prawidłowości rozliczania podatku, w tym właściwego ewidencjonowania obrotu i kwot podatku należnego;
- konieczność zapewnienia kontroli prawidłowości rozliczania podatku;
- konieczność przeciwdziałania nadużyciom związanym z nieewidencjonowaniem obrotu przez podatników.

Uwzględniając powyższe okoliczności, warto powtórzyć, że treść uzasadnienia projektu Rozporządzenia w tym zakresie odnosi się wyłącznie do konieczności przeciwdziałania nadużyciom, związanym z nieewidencjonowaniem obrotu przez podatników. Niemniej, z uwagi na okoliczności wskazane powyżej, uzasadnione jest stwierdzenie, że w aktualnym stanie prawnym, pomimo braku obowiązku ewidencjonowania przedmiotowej sprzedaży na kasie rejestrującej, ryzyko wystąpienia nieprawidłowości jest minimalne. Natomiast uwzględnienie pozostałych przesłanek wskazanych w art. 111 ust. 8 Ustawy o VAT przemawia na korzyść utrzymania aktualnego zwolnienia z poz. 43 załącznika do rozporządzenia MF w tym zakresie:

- stosowane przez przewoźników kolejowych zasady ewidencjonowania sprzedaży realizowanej przez drużyny konдукtorskie/rewizorów są transparentne i weryfikowalne;
- istnieją proste mechanizmy kontroli prawidłowości rozliczeń podatku, z uwagi na stosowanie druków ścisłego zarachowania;
- ewentualne koszty, związane z wprowadzeniem fiskalizacji sprzedaży realizowanej przez drużyny konдукtorskie lub rewizorów będą nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do korzyści uzyskiwanych przez Skarb Państwa;
- należy spodziewać się, że z uwagi na krótki termin pozostający do wejścia w życie planowanych przepisów, zakup dodatkowych kas fiskalnych (z reguły dokonywany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 24 maja 2004 r. Prawo zamówień publicznych), przygotowanie urzędzeń do ewidencjonowania sprzedaży oraz przeszkolenie z ich obsługi osób dokonujących sprzedaży może wymagać dłuższego okresu czasu niż przewidziane w § 8 ust. 3 projektu Rozporządzenia 6 miesięcy.

Powyższe okoliczności wskazują, że z treści delegacji ustawowej wskazanej w treści art. 111 ust. 8 Ustawy o VAT wynikają przesłanki przemawiające za utrzymaniem zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej świadczeń wskazanych w poz. 43 Załącznika do Rozporządzenia.

Ryzyko niespójności obowiązków nakładanych na przewoźników kolejowych

Zgodnie z art. 111 ust. 3 Ustawy o VAT, w przypadku gdy z przyczyn niezależnych od podatnika nie jest możliwe prowadzenie ewidencji przy zastosowaniu kasy rejestrującej, ewidencję sprzedaży należy prowadzić przy zastosowaniu kasy rezerwowej, zaś jeżeli również użycie tej kasy będzie wykluczone, podatnik nie może dokonać sprzedaży.

Wskazany powyżej wymóg nie uwzględnia zarówno okoliczności faktycznych realizacji sprzedaży przez drużyny konдукtorskie/rewizorów, jak również obowiązków nałożonych na przewoźników kolejowych innymi przepisami prawa.

Należy bowiem zwrócić uwagę, że osoba uiszczająca opłatę za przejazd od rewizora lub drużyny konдукtorskiej w istocie korzysta z wykonywanego na jej rzecz świadczenia. Brak możliwości ewidencji sprzedaży w sytuacji przewidzianej w art. 111 ust. 3 Ustawy o VAT nie wstrzymuje jednak realizacji świadczenia usługi przewozowej na rzecz pasażera. Jednocześnie, cytowane uprzednio Rozporządzenie

Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. nakłada na przewoźników kolejowych określone obowiązki w zakresie sprzedaży biletu na rzecz pasażera, który nie może dokonać zapłaty za pomocą karty płatniczej i dokonuje płatności gotówką (a więc w sytuacji, w której zastosowanie zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania przy zastosowaniu kasy rejestrującej na podstawie poz. 37 projektu Rozporządzenia jest wykluczone). Brak możliwości dokonania ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrującej w istocie stawiałyby podatnika w sytuacji, w której musiałby naruszać bądź uprawnienia pasażerów, korzystających z usług przewozowych jako usług publicznych, bądź przepisy Rozporządzenia.

Wnioski

Z uwagi na argumenty wskazane powyżej, proponujemy dodanie w załączniku do projektu Rozporządzenia zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania przy zastosowaniu kasy rejestrującej dla świadczeń zdefiniowanych w punkcie 43 dotychczas obowiązującego rozporządzenia w tym zakresie:

Przyjmowanie przez rewizorów, w przypadku braku odpowiedniego dokumentu przewozu albo dokumentu uprawniającego do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego, należności związanych z wykonywaniem usług przewozu osób oraz przewożonych przez nie rzeczy i zwierząt, a w przypadkach tego wymagających - również opłat dodatkowych (w transporcie kolejowym dotyczy to również należności pobieranych na pokładzie pociągu przez osoby uprawnione do ich poboru na rzecz przewoźnika kolejowego, a w szczególności przez drużyny konduktorskie).

2) Katalog czynności wyłączonych ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania (§ 4 Rozporządzenia)

W § 4 ust. 1 pkt 1 projektu Rozporządzenia przewidziano utrzymanie wyłączenia ze stosowania zwolnień, o których mowa w § 2 i § 3 Rozporządzenia, m.in. dla sprzętu telewizyjnego i telekomunikacyjnego. Pragniemy wskazać, że w przypadku operatorów telekomunikacyjnych, których usługi telekomunikacyjne zwolnione są z ewidencji, utrzymywanie takiego wyłączenia wydaje się być bezprzedmiotowe.

Wnioskujemy, aby w ślad za usługami telekomunikacyjnymi, również dostawa sprzętu dokonywana przez operatorów mogła korzystać ze zwolnienia z fiskalizacji.

Uwzględniając powyższe proponujemy, aby § 4 ust. 1 pkt 1 lit. i) otrzymał brzmienie:

„sprzętu radiowego, telewizyjnego i telekomunikacyjnego, z wyłączeniem lamp elektronowych i innych elementów elektronicznych, oraz części do aparatów i urządzeń do operowania dźwiękiem i obrazem, anten (PKWiU ex 26 i ex 27.90) z wyłączeniem sprzedaży tego sprzętu dokonywanej przez operatorów sieci komórkowych.

Ponadto postulujemy zmianę treści w poz. 21 i 23 załącznika do rozporządzenia poprzez dodanie zwolnienia w zakresie sprzedaży sprzętu telekomunikacyjnego/ elektronicznego dokonywanej przez operatorów telekomunikacyjnych.

Z uwagi na możliwość wystąpienia sytuacji związanych ze sprzedażą kart prepaid, doładowań (o ile będzie możliwość po 1 stycznia 2019 r. traktowania ich przez operatorów telekomunikacyjnych w całości jako usługi telekomunikacyjne) w tzw. biletomatach i podobnych urządzeniach, w przypadku której nie ma możliwości wydruku ani paragonu, ani faktury, wnioskujemy, aby wykreślić w poz. 21 i 23 załącznika warunek zwolnienia z fiskalizacji polegający na udokumentowaniu świadczenia tych usług wystawieniem faktury. Alternatywnie, wnosimy o dodanie „(...) lub świadczący usługę otrzyma w całości zapłatę za wykonaną czynność za pośrednictwem poczty, banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (odpowiednio na rachunek bankowy podatnika lub na rachunek podatnika w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której jest członkiem), a z ewidencji i dowodów dokumentujących zapłatę jednoznacznie wynika, jakiej konkretnie czynności dotyczyła” - analogicznie jak w poz. 25.

Z uwagi na trwające prace legislacyjne nad nowelizacją przepisów Ustawy o VAT (druk sejmowy nr 2904) w zakresie opodatkowania bonów (bonu jednego przeznaczenia oraz bonu różnego przeznaczenia), zwracamy uwagę na zasadność uwzględnienia w treści projektowanego Rozporządzenia transakcji realizowanych w zamian za bony.

Planowana nowelizacja Ustawy o VAT uznaje transfer bonu jednego przeznaczenia za dostawę towarów oraz świadczenie usług, których bon dotyczy. Wydanie określonego towaru lub usługi nie uznaje się za odrębną transakcję w tej części, której wynagrodzenie stanowił bon. Z uwagi na definicję bonu jednego przeznaczenia, możliwa jest sytuacja, w której sprzedaż bonu będzie w istocie sprzedażą towarów lub usług wymienionych w § 4 Rozporządzenia, a więc wobec których istnieje obowiązek ewidencji sprzedaży na kasie rejestrującej. Jednocześnie podatnik w momencie transferu bonu nie będzie miał świadomości jaki towar lub jaka usługa zostaną ostatecznie wydane w zamian za bon.

Wobec braku szczególnych zasad wyłączających obowiązek ewidencji na kasie rejestrującej dla transferu bonu jednego przeznaczenia istnieje ryzyko nałożenia na podatnika obowiązku ewidencjonowania pomimo braku informacji na temat rodzaju realizowanej sprzedaży i wobec potencjalnej możliwości zastosowania zwolnienia z obowiązku stosowania kas rejestrujących w tym zakresie.

Proponujemy wyłączenie z obowiązku ewidencjonowania katalogu czynności wymienionych w § 4 Rozporządzenia, jeżeli obowiązek podatkowy z tytułu sprzedaży powstaje zgodnie z 19a ust. 1a planowanej treści Ustawy o VAT od 1 stycznia 2019 r.

Wprowadzenie zwolnienia z obowiązku ewidencji bonów SPV, za które zapłata następuje za pośrednictwem rachunku bankowego lub w SKOK, czyli analogicznego zwolnienia, które obowiązuje obecnie w odniesieniu do dostaw towarów (pkt. 38 załącznika do Rozporządzenia oraz świadczenia usług (pkt. 39).

Wprowadzenie zwolnienia z obowiązku ewidencji bonów SPV na rzecz pracowników lub na rzecz członków spółdzielni mieszkaniowych itd. czyli analogicznego zwolnienia, które obowiązuje obecnie pkt. 36 załącznika do Rozporządzenia.

Projekt Rozporządzenia przewiduje utrzymanie dotychczasowego katalogu czynności, których realizacja nie może korzystać ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej. W uzasadnieniu projektu Rozporządzenia (s. 3) jest to motywowane koniecznością przeciwdziałania nadużyciom.

Należy zwrócić uwagę, że świadczenia wymienione w § 4 Rozporządzenia co do zasady nie mają wielu cech wspólnych, zaś w niektórych przypadkach trudno znaleźć argumenty uwzględnienie określonego świadczenia usług lub dostaw towarów w katalogu czynności podlegających obowiązkowi ewidencji. Z tego powodu, zasadne jest dokonanie krytycznej analizy pozycji tego katalogu.

Katalog ten wymienia m.in.:

- dostawę wyrobów z metali szlachetnych oraz z udziałem tych metali;
- zapisanych i niezapisanych nośników danych cyfrowych lub analogowych;
- perfumy i wody toaletowe;
- napoje alkoholowe.

Wskazane towary są powszechnie wykorzystywane w celach marketingowych, promocyjnych i reprezentacyjnych przez podatników (np. prezenty wręczane kontrahentom, pracownikom, potencjalnym klientom). Co do zasady, nieodpłatne dostawy towarów pozostają wyłączone z obowiązku ewidencjonowania na kasie rejestrującej (poz. 42 załącznika do projektu Rozporządzenia), jednak wyłączenie to nie dotyczy świadczeń wymienionych w § 4. W konsekwencji, podatnik zamierzający obdarować swojego współpracownika lub pracowników kontrahenta wskazanym towarem zmuszony jest załączyć do подарunku paragon fiskalny, niwecząc w ten sposób reprezentacyjny lub marketingowy efekt czynności.

Natomiast wymienione również w § 4 pkt. 1 Rozporządzenia towary takie, jak:

- sprzęt radiowy, telewizyjny i telekomunikacyjny;
- sprzęt fotograficzny;

stanowią często nagrody w konkursach, loteriach lub innych działaniach marketingowych lub promocyjnych, realizowanych przez podatników. Analogicznie, także w tej sytuacji celowość dołączania paragonu do przekazywanej nagrody jest wątpliwa z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa, zaś oddziałuje zdecydowanie negatywnie na realizację zamierzonych celów biznesowych.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że dostawa nośników danych lub wyrobów z metali szlachetnych (a więc także ich nieodpłatne przekazanie, podlegające opodatkowaniu) na rzecz pracowników podatnika jest wyłączona z obligatoryjnego ewidencjonowania na kasie rejestrującej. Nie istnieje jednak wyraźny powód, aby dostawa tych towarów bezwzględnie powinna być ewidencjonowana na kasie rejestrującej.

Wnioski

Proponujemy weryfikację zasadności utrzymywania wskazanego w § 4 katalogu czynności podlegających obowiązkowej ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, w szczególności w zakresie towarów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt. 1.

Konfederacja Lewiatan, KL/376/178/1924/PP/2018

